

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

2. *Authoritas Pontificia in Reges exercita exemplis Galliam spectantibus probatur, & primò Gregorij II. in Leonem Isauricum.*

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

omnes Ordines Ecclesiæ Gallicanæ dicere aggredimur, lectoris arbitrio relicturn, utra Ecclesiæ Gallicanæ sententia dici debeat, nostra, quæ tot seculis & ab omnibus Galliæ ordinibus recepta est, & tot publicis actibus expressa, an Maimburgi, quæ nuper, & à paucis, ijsque aut metu, aut spe, aut irâ corruptis, Parisijs prodijt.

II. Anno DCCXXXI. Cùm Leo Isaurus sacras Imagines totâ Græciâ persequeretur, eosque, qui amplecti hæresin nollent, exilijs, proscriptiõibus, tormentis vexaret, ipsius Deiparæ Virginis, omniumque Sanctorum icones in Urbe Regia uno fasce incendisset, ipsamque Italiam invaderet, Sicarijs in Pontificem missis, feralique edicto, quo Imagines tollebantur, Romæ proponi iussu, Gregorius II. Pontifex Maximus, cùm nec à Græcis, nec à Longobardis, Venerisque auxilium speraret afflictæ Religioni, fœdus cum Carolo Martello, Gallisq; adversus Græcorum Imperatorem sancit, Consulatum Carolo Principi offert, eumque missis, acceptisque Legatis, ac juncto fœdere in Italiam vocat, venissetque, nisi mors occupasset. Erat verò Consulatus dignitas supremæ proxima (saltem si Patritiatum excipias) quod Ovidius illis versibus indicat: (a)

*Qui quamquam est ingens, & nullum Martia summo
Altius Imperium Consule Roma videt.*

Solusque Imperator Consulatum designabat, ut disertè notat Flavius Vopiscus in Aureliano. Consulatus jura, lapsâ jam, extinctâque Republicâ hæc erant: Senatam rogare, jus dicere, tutores dare, manumittere, vectigalia locare, Ludos & præsertim Circenses edere, annis nomen dare (quod Justinianus abolitum voluit, (b) & annos ab Imperatoribus dici) togâ pictâ seu palmatâ uti, quæ olim triumphantium propria tantum, purpurâ, aurorque intexta, & quam etiam Trabeam appellabant. Justinianus (c) voluit lege editâ, Imperatores jugi Consulatu fungi. Oblatum ergo à Gregorio Consulatum Romanum Martellus acceptavit, præmisitque Abbatem Corbejensem, qui fœdus cum Romanis iniret, sponderetque auxilium, ipse secuturus, nisi mors obstitisset. Gregorius

T t t 3

nihil

(a) Ovid. de Pont. lib. 4. eleg. 9. (b) Lipsius de Magistr. Pop. Rom. cap. 8.
(c) Justinian. Nov. 105.

nihil interea omittere, ut Leonem molliret, rogare, minari, Italiae populos, ne à Græco deficerent, quod jam parabant, cohibere, Legatis agere, & totos quinque annos flectendo Cæsari impendere; quæ omnia cum frustra essent, Leone implacabili, & in dies pejori, Gregorius coactus Romæ Synodo, (a) ut Zonaras testatur, anathemate Leonem ferit, prohibetque vestigalia persolvi, quibus in Italiae & Ecclesiæ perniciem utebatur. Hæc in Leonem Gregorius, quæ ut fiant clariora, Auctorum testimonia adscribam.

Fredegarius, qui jussu fratris Caroli Martelli scripsit, & historiam Gregorij Turonensis profecutus est: (b) *Eo tempore, inquit, B. Papa Gregorius bis à Roma claves venerandi sepulchri cum vinculis S. Petri, & muneribus magnis & infinitis, Legatione memorato Principi destinavit, eo pacto patrat, ut ad partes Imperatoris recederet, & Romanum Consulatam prefato Principi sanciret. Ipse uaque Princeps mirifico & magnifico honore ipsam Legationem recepit, munera magnifica obulit, atque cum magnis premijs cum suis sodalibus missis Grimonem Abbatem Corbejenfis Monasterij, & Sigebertum Reclusum S. Dionysij Romam ad Limina SS. Petri & Pauli destinavit.*

Theophanes: (c) *Comperio Leonis Imperat. proposito Gregorius Papa Romanus, scripta prius ad ipsum decretali epistola, quæ de fide quidquam statuere, & antiquæ Ecclesiæ sanctità à sanctis Patribus firmata innovare, aut convellere, non decere Imperatorem commonet, Italia tandem ac Roma tributa deferri ad illum prohibet.*

Et ad annum Leonis 13. *In Seniore verò Roma Gregorius Vir Apostolicus, & Petri verticis Apostolorum Confessor verbo & actu coruscans, qui removit Romam & Italiam, nec non & omnia tam Reipubl. quam Ecclesiæ jura in Hesperijs ab obedientia Leonis.*

Et ad annum 730. *Gregorius Sanctissimus Presul Leonem per epistolas tanquam impiè agentem redarguens, & Romam cum tota Italia ab ejus Imperio recedere faciens.*

Cedrenus: (d) *Anno nono Leo impius capit de sacris imaginibus everendis sermonem facere, quo cognito Gregorius Roma Papa tributis Italia & Romam eum prohibuit.*

Et iterum ubi de evecto Anastasio in Cathedram Germani egit: *Roma autem Gregorius Apostolicus Vir à Leone ob ejus impietatem defuit, & pacto cum Francis icto tributa Leoni denegavit.*

Zonaras

(a) Zonar. T. 3. in Leone circa f. (b) c. 110. in Chron. floruit sec. 8. (c) Theopht. in Chron. in vita Leon. floruit circa ann. 727. (d) Cedr. in Leon. ad ann. 9.

Zonaras in suis Annalibus : (a) *Qua de causa Gregorius, qui tunc Roma veteris Ecclesiam gubernabat, repudiata Praesidis nova Romae societate, nec non eorum, qui illum sequebantur; illos cum eorum Imperatore Synodico anathemate obstringit, & veestigalia, quae ad illud usque tempus inde pendebantur, inhibuit, isto cum Francis foedere.*

Vides in hoc exemplo, quantam cautelam, prudentiamque, & quibus gradibus contra Imperatorem Gregorius processerit, quae nisi observentur, plus mali ab extremis hisce remedijs, quam boni expectes. Primum nullum finem monendi, curandique Imperatorem, per litteras, Legatos, preces, minasque fecit; nec idem abrupit, cum obstinatum vidit, flectique nescium; ferri potuit, dum intra Graeciam saeviret: ubi haeresis & edicta in Italiam parabantur, nec mitiora proficerent, ad extrema deventum est, prius tamen securitati, quam remedijs provisum, nec consilijs inermibus creditum; a potentissimo Principe, amicoque auxilia petita, foedus conjunctum, vires sociatae, honores, fascisque Romani, praeludia Imperij, oblata, Synodus acta, anathemata vibrata, & tandem rebus omnibus dispositis, maturisque, nec alias moras periculo patiente, Imperium Leoni abrogatum, nec illud torum, sed ea tantum parte, quae magis egebat, servarique poterat, Italia videlicet. Tantumque abfuit, hoc exemplo Francos offendi, aut Clerum oblectari, quasi Gregorius inconcessa tentaret, ut potius foedus cum eo jungerent, Consulatum admitterent, sponderentque suppetias adversus Graecos; agnovit ergo Gallia hanc, quam defendimus, in Pontifice potestatem.

Maimburgus ut hoc exemplo se liberet : (b) *Duas in Gregorio personas distinguit, Pontificis videlicet, & Civis Romani; ut Pontificem, monuisse, rogasse, minatum esse, populos ne deficerent cohibuisse; ut vero inter Cives Romanos praecipuum, jure naturalis defensionis usum, cum alijs Romanis conspirasse, ac jugum Graeci Imperatoris excussisse, externo Principe invocato. Haec Maimburgi responsio est, qui eam potestatem, quam nos Pontifici Romano, ipse subditis & Civibus in Reges concedit, eamque ad defensionem Juris naturalis pertinere dicit, & similem ei facit, quam quilibet de plebe habet, ut furenti Regi, aut phrenesi capto gladium extorqueat.* (c)

Jam

(a) Zonar. T. 3. anal. in Leon. Isaur. circa f. floruit circa ann. 1120. (b) Maimb. Traitè de l'eglise de Rome cap. 29. & des Iconocl. T. I. f. 148. (c) V. Reg. Sacerd. f. 242.

Jam ergo Maimburgus potestatem abdicandi Reges subditis Regni, imò unius Provinciæ tribuit, an verò id magis decorum, consultumque Regnantibus, quàm si illos Pontifici Romano, Christi que Vicario subdas? quòd si nihil eorum majestati, quieti, ac potentiaè obstat, ut judicari, puniri que ab eis possint, quibus ipsi imperant, quantò minùs si ab eo, cui obsequuntur, quemque ut Patrem reverentur? Quòd si jure naturalis defensionis id subditis licet, ne Respublica concidat, quantò magis eodem Jure naturalis defensionis id liceat Pontifici, ne Ecclesia pereat? nec enim Jura naturalis defensionis minùs Pontifici, quàm Civibus permittuntur. Nec erit puto Maimburgus tam inhumanus, ut potestatem extorquendi ferrum è manu furentis Principis, quam pedissequo & lixæ concedit, Pontifici neget; nam si coerceri furentem Principem oporteat, meliùs id, honestiùsque Pontifex, quàm alius fecerit. Ubi verò sunt illa, & ingentia mala, quæ ex hac potestate Pontifici data Convenus Parisiensis consequi ominatur? dicunt enim, *invidiosam illam, & gravem Principibus, ac populis esse;* at verò, si hanc ipsam potestatem civibus, populisque uniusurbis, aut Provinciæ tribuas, non erit invidiosa, non gravis? an unquam causæ deficiendi, ac Principes inculpandi subditis deerunt, si semel id eis liceat? Malè ergo Majestati Regnantium Maimburgus consuluit, quando non uni tantum Pontifici potestatem Reges abdicandi permisit, sed singulis penè Urbibus ac Provincijs, nec enim totum Imperium à Leone Imperatore, sed Roma tantum, & Italiæ aliquot Provinciæ defecerunt. Hùc ergo redit tota Maimburgi disputatio, ut Imperia, quæ nos Pontifici, ille populo submittat, simili damno, & fœdiore servitute.

Et denique si datur aliquis casus, quo Principes saltem à Regni statibus, & in Comitijs Generalibus exauctorari possunt, & subditi Juramento solvuntur; ergo quando is casus adsit, & quando Juramenti obligatio cesserit, pertinebit ad Summum Pontificem declarare (ad hunc enim causæ majores & Juramentorum spectant, (a) nec Galli diffitentur) si ergo Pontifex declarat, Romanos

(a) Causæ maj. & Juram. pertinent. ad Summ. Pontif. V. DD. in c. 1. de Transl. Episc. Canonum lib. 6. cap. 4. Cler. Gallic. ap. Grammond. lib. 1. f. 65. Maimb. Tr. de l'eglise Romaine cap. 5. & 13. de jud. & cap. 34. de elect.

nos juramento Græcis exhibito non vinciri, eosque Imperium alijs posse deferre, certum erit, Juramento liberari, ac in alios Coronas deponi, nullâ Imperantium injuriâ: siue ergo potestas, quam Pontifices in Reges exercent, sit declarativa, siue decisiva & statutiva, certum est, ex principijs Maimburgi negari eam haud posse, eique Reges subiacere, quemadmodum si centum aureos gemmario debeam, quia is adamantem mihi vendidit: eo verò aut gemmam non exhibente, aut falsam; si judex pronunciet, me obligatione centum aureos præstandi solutum esse: certum est, me nihil debere, nec petere aliquid venditorem posse, quamvis Judex declaraverit potiùs, debitum nullum, aut extinctum esse, quàm ut illud sustulerit. Sic ergo Pontifex, seu declaret, seu statuat, potest Regibus, cum necessitas fuerit, Coronas adimere; neque id magis eorum minuit, læditque majestatem, quàm si hoc ipsum Subditis permittas, quod facit Maimburgus. Cæterum hæc ita dicuntur, quasi concedam, Gregorium non Pontificis partes, sed Civis egisse, quando Italiam Græcis, & Imperium, & tributa ademit. Sed veritas est, eam distinctionem frustra à Maimburgo, & infeliciter repertam; frustra quidem, quia nullo Auctore: infeliciter, quia nullo effectu, imò pari aut majori damno; quis enim ferat Maimburgum, toties profitentem, se omni subtilitate ac distinctione abstinere velle, solâque historiâ contentum ea narraturum, quæ vel soli invidiam faciant, nec ab ullo mortalium negari possint; nunc verò ubi urgeri se videt, ad distinctiones recurrere à nullo Auctorum traditas, à nullo cogitatas, quæque nec ipsi Maimburgo incidissent, nisi, premente veritate, aut fateri cogeretur, quod novit, aut dicere, quod nemo crederet; nullus enim ex citatis Auctoribus aliud dicit, quàm Gregorium Pontificem ad Martellum Legationem destinasse, Consularum obtulisse, prohibuisse tributa deferri & alia, quæ nimis clara sunt, ut corrupti aut fuscari sinistra interpretatione possint. Nec tantum Maimburgo debemus, ut ei nullos testes alleganti, ac post tot secula scribenti, nimumque partibus adducto majorem fidem præstemus, quàm Fredegario, Theophani ac Zonaræ, res suorum temporum, & vicina narrantibus, quibus etiam adde Sigonium ita loquentem: *Gregorius Pontifex decretum proposuit, quo Leonem Imperatorem priorum communionem removit, ac mox Ita-*

U u u l i a

lia populos Sacramenti, quo se illi obligaverant, religione exsolvit, & ne ei aut tributum darent, aut aliâ ratione obedirent, indixit. Ubi vides Gregorium non Civem, sed Pontificem egisse, ad hunc enim pertinet populos Sacramenti religione absolvere. Idque etiam ex eo evidenter deducitur, quod citati auctores hisce verbis utantur: *Consulatum sancivit, tributa deferri prohibuit, vectigalia inibuit, foedus cum Francis percussit, ne obedirent indixit*; quæ verba superioritatem omninò indicant, qualem Gregorius ut Civis supra Romanos non habuit, ea enim tota ad Imperatores & Exarchos pertinebat; non ergo ut Civis, sed ut Pontifex Romanus prohibebat, inibebat, edicebat, inibatque cum externis Principibus foedera. *Nec obstat, hunc eundem Gregorium in secunda ad Leonem epistola (a) scripsisse, nullam esse Pontificibus in Reges, eorumque Palatia potestatem: Nam quemadmodum, inquit, Pontifex introspicendi in Palatium potestatem non habet, ac dignitates Regias deferendi: sic neque Imperator in Ecclesias introspicendi, & electiones in Clero peragendi.* Additque Maimburgus: *His solis verbis debilitatem illius argumenti ostendi, quod ab exemplo Gregorij petitur.* Miram hujus præfidentiam juxta & simplicitatem! non observantis, quæ à nobis concedantur, quæque negentur; nos ipsi concedimus, nullam esse Pontifici Romano in Reges ordinariam & directam potestatem, nec ex istorum arbitrio deferri Regna, sed vel successione, vel electione, vel jure belli, aliòve legitimo titulo; & quamvis in raro aliquo casu, & indirectè, rebûsque in arcto stantibus etiam hoc Pontifici competat, hæc tamen rara & indirecta, merèque contingens potestas non denominat subiectum, nec ab ea dicimus aliquid posse; sic dicimus, non posse Ecclesiasticos nubere, non posse Principes alieno Juri derogare, non posse carnes Sabbatho comedi, non posse Gallos in Romanos Imperatores eligi, & mille alia, quæ absolutam, certisque circumstantijs adstrictam potestatem non excludunt; & hanc ipsam Pontifici permissam ex Gregorij literis deducas; nam in prima ad Leonem Imper. hæc habet: *Scire autem debes, ac pro certo habere, Pontifices, qui pro tempore Roma extiterint, concilianda pacis causâ sedere, tanquam parietem intergerinum septimque medianum Orientis & Occidentis, ac pacis arbitros & moderatores esse.* Et epistolâ secundâ circa f. *Et nos culpam peccati recipimus,*

(a) Epist. II. Greg. II. ad Leon. Isaur. anno 726.

ut qui potestatem à Deo receperimus, terrena, cœlestiaque solvendi atq; ligandi. Ubi vides, Potestatem Pontificiam non ad cœlestia solum & spiritalia, sed etiam terrena & temporalia proferri, quando videlicet necessitas postulat. Sed præfertim ex illis verbis argumentari licet, quibus ut Imperatori in Ecclesiis & Clericorum electiones; ita Pontifici in Palatia, Regesque nullum esse Jus dicit. At verò si Clerus Episcopum aliquem hæresi imbutum, aut perduellem eligat, quique Ecclesiam vastet, quis dubitat, si alia remedia absint, nec periculum moras patiatur, posse Imperatorem, tanquam Ecclesiæ Advocatum, prohibere, ne is eligatur, aut electum Regno, & Ecclesiâ arcere? nec pauca sunt hujusrei exempla. Si ergo id natura ipsa, ac necessitas Ecclesiæ defendendæ Principibus concessit, quanto magis Pontifici in Principes & Regna? cùm nihil magis Ecclesiæ noceat, exponatque ruinæ, ut hæresis coronata; si enim tot illa clades & ærumnas excitavit inermis & abiecta, quid faciet armata, regnansque? & experientia plus satis docuit, ex principum Religione etiam subditorum Religionem, fidemque pendere. Cæterum cùm extincto Martello, & Pipino necdum noto, aut rerum potito, auxilium à Francis cessaret, & Græci Exarchum adhuc in Italia, & Siciliam, Calabriamque obtinerent, Longobardi verò hæresi & armis grassarentur, ac Romæ imminerent, non destiterunt Romani Pontifices, Gregorius vid. II. Gregorius III. Paulus, Stephanus, Zacharias, Hadrianus, alijque apud Græcos Imperatores literis ac legatis agere, ut in sinum Catholicæ Ecclesiæ redirent, & Romam, Italiâque à Longobardis tuerentur; cùm tandem rebus omnibus desperatis Pipinus & Carolus subvenire, Imperio Græcis adempto.

III. Anno DCCLII. Contigit auctoritate Pontificis Romani celebris illa Regni Francici de Merovingica in Carolinam stirpem translatio, quæ sola sufficeret, si omnia alia deessent, ad demonstrandum, quæ tunc temporis fuerit Gallicanæ Ecclesiæ sententia, tunc inquam temporis, cùm doctrinâ ac pietate florebat, omni procul adulatione, & Romana Ecclesia adeò à Longobardis oppressa, ut nihil ab ea sperari, nihil metui posset; nec ferè in historia Gallica aliud reperies pluribus ac majoribus testibus proditum, ut tantò magis eorum præfidentiam admireris, qui audent